

I atlec' da La Val é rová pro i mius dl monn

I agn dal 1974 al 1983 é zënz'ater stá i plü bi agn por la sezium dla lüsa y magari ince por düta l'Uniun dl Sport, na periôda a chëra ch'al fej dër plajëi da ciarè zoruch. Al é stè na periôda caraterisada da na gran ati--vitè, da gran bríes mo che á ince portè sü früc' y de gran sodesfaziuns sides por i atlec' da La Val, sides por i funzionars dl'Uniun.

Robert Thöni traint in Gran Premio d'Italia l'anno 1981 söm Funtelä. Ä l'é stè adünna Vinzenz Molin
An garschne gäppa an garschne. Vite vüna s'ä spöndly teahä an s'ä stè an garschne.

La squadra di lüsa de la Val d'Aosta, cümü di Gamin, n'è d'istess temp 1971. A Vêl, scudam, stampa: Ko
Na bela squadra de garejadus

Le mirit dl suzès é sambëgn de düc' i atlec' che formâ la squadra dl'U.S. La Val. Ince sce le sport dla lüsa ne n'é nia n sport de scua-dra él impò dër important ch'al sides n grup che tègnes adüm, olache vignun se stá saurí, pois se devertí y ciafè insciö la dërta moti-vaziun. Mo sambëgn n'ôl ince ester n valgügn che sides bugn da se plazè prò i prüms por tigní impé l'entusiasm di gare-ja-dus. Tla squadra da laôta è chëstes condi-ziuns dessigü da ciasa. An á ince odü, che canche la squadra é jüda indalater spo éra te n iade jüda jöpert cun la ligrëza por le sport dla lüsa.

Domanda por l'assegnaziun di Campionac' d'Europa

Il ann 1981 êl ciamò gnü fat domanda por l'assegnaziun di Campionac' d'Europa. Al ê gnü tigní a Cortina na reuniun di maius fun--zionars dl C.O.N.I. por fá fòra danter l'ater l'assegnaziun de chësta gara. En rapre-sen-tan-za dl'U.S. La Val êl jü Franz Moling, adüm cun la delegada austriaca dla F.I.L. (fede-ra-ziun internaziunala dl sport dla lüsa), Hanne-lore Rebernigg, che daidâ ince sostegní la can-di-datüra dl'U.S. La Val. Inultima é i Campio-nac' d'Europa, che foss gnüs tignís tl ann 1983, gnüs assegná a St. Konrad (A). Sce chësta manifestaziun foss restada t'Italia, spo fos-sera gnüda tignida söla Furnela, deache la F.I.S.I. â bele dè so bëgnstè. Magari foss in-sciö la bela periöda de suzès por la sezion dla lüsa ciamò gnüda arlungiada de n pèr de agn.

Alenadus y funzionars dla sezium dla lüsa

Le laûr da alenadú comporta de gran brías

Cî che vëgn gonot desmentié ía, é le mi-rit di alenadus y di funzionars che, ince sce ai ne tôl nia pert diretamënter ales gares, mêt cun sűes brías la basa de vigni suzès. Al é dër rî da ciafè n alenadú por i mituns. Chësc laûr comporta de gran brías, dessigü deplü co por n alenadú de na scua-dra dl palè. L'alenadú dla lüsa mëss dan vigni gara ti arjigné les lüses ai mituns, n laûr che ne se damana nia mâ tröp tēmp mo ince savëi. Implü ne n'él nia tan saurí da motivé i mituns en confrunt al sport dl palè che por gauja de sűa gran popolarité ti mass-media afasci-nëia tröc mi-tuns auto-ma-tica-mënter.

I partezipanc' al curs tigní tratan l'in-vern 1995/96, cun les tutes da gara nöies sponso-risades da Renato

Danter chisc mëssel gní nominé Robert Tavella che á vít para ativamënter la storia dl'U.S. La Val dala fondaziun fina aldedaincö. Sides sciöche atlet, alenadú y ince sciöche fun-zionar, tres s'âl dè da fá y á porvè da portè inant le sport dla lüsa. Ince aldedaincö val ciamò instès cun la lüsa, alenëia la squadra di mituns y implü él stè ti ultims agn caposeziun dla lüsa tl consëi dl'U.S. La Val. Le laûr da alenadú é ince gnü surantut por n valgügn agn da Pire Rubatscher y da Vinzenz Moling. Te chisc ultims agn él stè Christian Videsott che á tigní le curs ai mi-tuns, in-tra-tan l'invern 1994/95 él stè Florian Tavella che á alenè y insigné la squadra.

Cun súa gran pasciun por le sport dla lüsa s'á Robert Tavella daimprüma insö tres dè da fá por portè ina

□

□

Le laûr di funzionars vëgn gonot massa püch valorisé y aprijé

Ince le laûr fat dai funzionars dl'Uniun mëss gní valorisé. Sce an scriéss sö tan de ores de laûr volontar ch'al é ía dô l'organisa-ziun de na gara, l'arjignamënt dla pista dla lüsa, spo saltassél dessigü fòra numeri che degügn ne se imaginass gnanca. I aconsia-dus dl'Uniun, i direturs de gara, i secretêrs, i responsabli dla pista, le sorvisc d'ordin, dessigü ne vara gnanca dai cuntè sö düc' canc' chi che laôra ía dô le scenar. La scomenciadía dles ativîtês pëia dagnëra ía dai funzionars, sce chi sá dala mëte a jí indortüra spo rovarán tert o adora al suzès. Chësc vël por ater por vigni ativité dl'Uniun y nia mâ por la seziun dla lüsa. Laôta, tla periôda de maiú suzès y dla maiú ativité tl sport dla lüsa, gnê l'organisa-ziun manajada da Franz Moling, Sepl Tavella, Konrad Dapoz, i laûrs de secretariat gnê fac' da Richard Alton, Christine Moling y Lydia Zingerle, l'arjignamënt dla pista gnê su-ratut da Tone Alton, Tino Alton, Angel Complojer, Paul Colz, Pire y Giuvani Rubatscher.

I Jüc' dla Jonëza

("Giochi della Gioventú")□

□ Vigni ann gnê chëstes gares organisades da pert dl'aministraziun dles scores a livel nazional y ê riservades ai mituns dla scora mesana. Mâ i mius podô tó pert y ai messâ denant se davagné le dêrt de partezipaziun te gares de cualificaziun aposta. I mituns da La Val, che gnê insigná jö cun de gran bríes da Robert Tavella, á tut pert tröc agn ai "Giochi della Gioventú" y dêr dainré gnêi a ciasa cun les mans ötes. Cin' iadi esi fina-mai rová prüms. Te chisc iadi, datrai ince plü lunc', gnê i mituns acompagná da Kon-rad Dapoz, Giuvani Rubatscher y ince dala maéstra Lydia Zingerle.

**I mius resultac' di mituns da La Val
ai "Giochi della Gioventú"**

1972 a Aosta

1. Robert Tolpeit

1973 a L'Aquila

1. Robert Tolpeit

1978 a Ponte di Legno
(BS)

1. Oswald Ploner

1979 a La Thuile
(Val d'Aosta)

1. Albin Deiaco

1981 a Predazzo (TN)

1. Ulrich Campeï

2. Erhard Tolpeit

5. Christian Videsott

4. Veneranda Colz

-

-

Le podium ai Jüc' d'la Jonëza dl 1981 a Predazzo: da man ciampa Erhard Tolpeit (2.), Ulrich Campei (1.).

□

□

Tl ann 1972 ê cater mitus da l'Enza Davagnan pla Garad Molin (2), Minzenz Molin (2), Robert Tolp

Gares dla lüsa dl païsc

Sciöche al gnê fat vigni ann na gara di schi dl païsc, gnêl ince fat na gara dla lüsa, gonot sot a forma de gara combinada cun d'atres gares (schi, chidlé, paslunch). Dea-che te chisc ultims agn êl mâ plü püc' con-co--rënc' che tolô pert, s'á i funzionars dla Uniun lascè tomè ite na idea nòia: al é gnü ponsè de organisé na gara dla lüsa dles uniuns. A chësta manifestaziun, che dess ester plü co na gara na ocasiun por düta la jënt dl païsc da stè adüm n domisdé a se devertí y a jí adüm cun la lüsa, pôl tó pert dütes les uniuns dl païsc cun sü mēmbri. Al ne vëgn nia tan ciarè ai singui tēmps de gara, mo propi ala tlassifica a scuadres, por chëra ch'al vëgn tut en conscidraziun i mius cinch concorënc' de vigni uniun. Le rego-la-mēnt de gara metü jö deboriada dai rapre-sen-tanc' de vigni uniun prevëiga ince, por fá la gara plü interessanta, de mēte ite tl per-curs n valgügn jüc', olache al vëgn metü ala proa le slüm y l'abilté di concorënc' nia mâ da jí cun la lüsa mo ince da mēte le fí te n'aodla, trá cogores y d'atri impedimēnc'.

L'uniun che rōia prūma pò se portè a ciasa le bel trofè metü a desposiziun dal Comun da La Val y snizlé da Pire Rubatscher. Mo se mēte ía definitivamēnter le trofè podará na uniun impormò, canche ara l'ará dava-gné trēi iadi, zēnza passél vigni ann inant ala uniun che davagna la gara. La prūma ediziun de chësc "dé dla lüsa", tignida tl ann 1996, á odü 52 ëres y 76 ëi - che fajô pert indüt de 13 uniuns - che s'á mosoré sōla bela pista dala Forcela da Cians fina jö tla vila da Cians.

1. Gara dla lüsa dles uniuns ai 18.02.1996

Tlassifica dles uniuns:

Tlassifica individuala:

1.

Stüdafüc'

Äres:

2.

Goodovers

1.

Annelies Vallazza

3.

Uniun dl Teater

2.

Sara Schuen

4.

Musiga

3.

Ursula Tavella

5.

Bruadri La Val

4.

Monica Miribung

6.

Uniun dl Sport

5.

Marta Moling

7.

Uniun di ëi

8.

Uniun di jogn

Ëi:

9.

lagheri

1.

Sepl Miribung (Pidrô)

10.

Cor de dlijia

2.

Robert Tolpeit

11.

Schira jonila

3.

Paul Miribung

12.

Uniun dles ëres

4.

Sepl Comploi

13.

Cor dles ëres

5.

Giuvani Rubatscher (Rumestluns)

□ □ Gares y organisaziun plüdadî □

□ □ de Lydia Zingerle □

I jogn â dagnëra albü la ligrëza da mosuré sües forzes, sües capacitês y süa bravüra fajon sport y se confrontan cun sü compagns. Tó pert a na gara ne n'é nia mâ na esibiziun sportiva, mo dantadüt na sodesfaziun personala, na motivaziun por se porvè tres deplü, por bate n compagn, por miorè la tecnica. Te nosc païsc gnêl plüdadî pratiché le sport dla lüsa: an ne adorâ degünes infra-stro-türes y les lüses gnê ince fates te païsc y ne costâ nia tröp. Les gares dla lüsa che gnê organisades dal côr de dlijia o dala musiga da Forcela da Cians fina jö a Pidrô durâ plü de díesc menüc'. Iö m'â bele ti prüms agn dl 60 metü a disposiziun por daidé tratan y dô les gares. Le tēmp gnê tut jö cun n'ora che segnâ i secunc' y gnê scrit söla lista di partezipanc' ala gara dlun-gia l'inom. Al me savô n laûr scialdi compli--ché y ala buna y porchël m'ái fat cun ma-trizes y le dupleco a alcohol schedes da scrí sö l'inom dl atlet, l'ora ch'al piâ ía y l'ora ch'al rová al travert. Chëstes schedes ái spo adorè por tröc' agn alalungia sides por la scora co por les competiziuns dl païsc. Dô l'ann 1966, canche i atlec' ê scric' íte pro le schiclub Ladinia, gnêl le mede di tíers, dr. Sepl Agreiter da La Ila cun so compagn Tirel a cronometrè a man les gares dles lüses, che gnê organisades a nivel de valada. Mi compit ê dagnëra chël de scrí sö i tēmps y de fá les tlassifiches. Canche al é gnü metü sö l'uniun dl sport, cun les sezions dl sport da d'isté cun le jüch dl palè y dl sport da d'invern (schi, lüses y jadians), messâ l'uniun ince surató l'organisa-ziun dles gares dla lüsa provinciales y nazio-nales. Richard Alton, secretêr dl'uniun, menâ fôra i invic' y tolô sö les iscriziuns por telefôn te comun o tla ostaría Pider. Deache les gares ê dagnëra de domënia, gnêl laurè la sabeda domisdé fina dasëra tert. Al ê da scrí les schedes por calcolè i tēmps, da trá fôra i nume-ri y da scrí les listes de partënza. Dedô êl ciamò da chirí fôra i numeri por düc' i atlec' anunziá de vigni assoziaziun sportiva.

La domënia dô mëssa adora metô man le laûr che dorâ düt le dé. I concorënc' gnê a se tó i numeri, a paié íte y a tó informaziuns söla pista y la gara. La F.I.S.I. nes menâ crono-me-trisc' y juría, che se lasciâ gonot dër sucudí. Un di laûrs plü gragn y plü ziti ê bëgn chël da calcolè fôra i

punc' F.I.S.I. zënza mascînn da fá cunc'. Al start gnêl tut jô le tēmp cun la pun-tu-rina eletrônica, mo al travert gnêl tres ciamò crono-me-trè a man. Canche al ê poscibl gnêl co-mu-ni-ché por radio le tēmp de partēnza de vigni atlet. Mo le maiú laûr, che metô bele man can-che al tomâ la prûma nêi, ê chêl da arjigné ca le tru da gara. Les lüses basses lisíeres y po-soces se ghirâ na pista dlaciada, cun de bi parëis de nêi o de stran por garantí la segurté di atlec'. Jogn amanc' dl sport, amîsc, vijins laurâ dasëra dô vöies, zënza sconè fadíes y bríes, zënza damanè païamënt, mâ por idealism y por la sodesfaziun personala. Ince la popolaziun desmostrâ n gran interès por les gares. N grüm de jënt jê al'inau-gu-raziun, a ti ciarè ales gares y ala premia-ziun. Al ê val' danü y val' de spettacolar. Tratan la gara gnêl vigni iade tröc volontars a daidé. Ti ultims 20 agn s'él mudé tröp. Les gares vëgn cronometrades cun stromënc' eletrònics, che fej atira fòra le tēmp y les tlassifiches. La mascînn da fá fotocopies y le computer spa-ragna n grüm de tēmp y de laûr. Mo al mancia l'entusiasm da daidé, da ofrí sö tēmp lēde por le bëgn dl'uniun. Al mancia chë' sodesfaziun, che an â dó le laûr, sce düt ê jü bun. Na gara ê na festa dl sport, che liâ adüm atlec' de vigni paîsc, che chirî tl sport n passatēmp y na sodesfaziun personala.

□ □

□